

можливість виявити наявність спору про право, в якому беруть участь ті самі сторони або об'єкти тощо.

Слід також враховувати правову позицію Верховного Суду, а саме – на час вчинення виконавчого напису заборгованість не може вважатись безспірною, якщо в суді вже існує спір щодо розміру заборгованості за кредитним договором, який є підставою стягнення. З останньою позицією можна абсолютно погодитися, оскільки вона відповідає Закону України «Про нотаріат».

Така нотаріальна дія, як виконавчий напис, за час свого існування підтвердила свою очевидну необхідність та простоту механізму втілення, але прогалини в законодавстві, зокрема щодо документів, які підтверджують безспірність заборгованості боржника не дають змоги в повній мірі розкрити значимість цього інституту.

Отже, основною метою вчинення виконавчого напису – надання стягувачу можливості в позасудовому порядку реалізувати його право на примусове виконання зобов'язання боржником.

Список використаної літератури:

1. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII //Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №39, Ст. 383.
2. Мала енциклопедія нотаріуса: Виконавчий напис нотаріуса // наук.-практ. журнал. – Харків: Страйд, 2005. –№ 4 (22). – С. 74
3. [Сєверова О. С.](#) // До питання про виконавчий напис нотаріуса як нотаріальну форму захисту прав громадян. – № 3. – Київ:Юридична література, 2012. – С. 102–103
4. Постанова Верховного Суду України від 04.03.2015 р. по справі № 6-27цс15.

Голубцова Олена Олександрівна,

старший викладач кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПРАВ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Всі справи окремого провадження можна розподілити на три групи: справи про зміну правового статусу фізичної особи та встановлення фактів, що мають юридичне значення, справи про визнання або відновлення

неоспорюваних суб'єктивних прав та справи про застосування встановлених законом заходів щодо захисту прав та законних інтересів.

Основна маса справ окремого провадження відноситься до першої категорії - справи про зміну правового статусу фізичної особи та встановлення фактів, що мають юридичне значення.

Незважаючи на відмінність предмета процесу за даними категоріям справ, їх об'єднує юридична невизначеність статусу, правовідношення, яка може бути усунена тільки певним чином - шляхом встановлення юридичних матеріально-правових фактів в цивільному процесі. Встановлюючи факти, суд захищає матеріально-правовий інтерес особи, який складається в задоволенні потреби в офіційному підтвердженні судом обставин правового характеру і в здійсненні свого суб'єктивного права в майбутньому (успадкування, пенсійне забезпечення тощо). Суб'єктивне право не порушено, але реалізувати своє право особа не має можливості в зв'язку з відсутністю належного підтвердження юридичних обставин, з якими закон пов'язує статус фізичної особи (визнання особи безвісно відсутньою або померлою) або виникнення, зміну або припинення відповідного матеріально-правового відношення (справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення). Наприклад, для оформлення пенсії необхідно підтвердити наявність відповідного стажу, який неможливо підтвердити необхідними документами).

В процесі розгляду справ окремого провадження можуть встановлюватися різні обставини, що мають юридичні наслідки: події (наприклад, смерть за певних обставин), дії (наприклад, реєстрації шлюбу), стану (наприклад, перебування на утриманні).

Необхідність встановлення фактів, які є підставою для відповідного статусу фізичної особи або для відповідних правовідносин обумовлена наступними обставинами: - для встановлення цих фактів передбачена певна судова форма зважаючи на необхідність проведення відповідного дослідження доказів і їх професійної юридичної кваліфікації, що засноване на важливості правових наслідків і необхідності забезпечення гарантій прав особи (наприклад, визнання громадянина обмежено дієздатним, безвісно відсутнім або померлим); -

відсутня можливість відповідного вимогам закону підтвердження юридичних фактів, які є підставою для певного статусу фізичної особи або підставою для виникнення, зміни, припинення правовідносин.

Більшість юридичних обставин підтверджується відповідними документами (свідоцтво про смерть, про народження, трудова книжка і тощо). Якщо такі відсутні виникають проблеми в реалізації права. Деякі юридичні факти не підлягають реєстрації взагалі, тому їх офіційне підтвердження в деяких випадках має велике значення (наприклад, факт перебування на утриманні).

Правосуб'єктність особи є підставою для існування самого правовідношення. Невизначеність правового статусу особи є перешкодою до нормального існування і розвитку матеріального правовідношення. Внести ясність у ці питання можна тільки після встановлення фактів, що мають юридичне значення, на підставі яких тільки суд може зробити висновок про стан фактичної правосуб'єктності (де-факто) особи шляхом застосування матеріальних норм права та на цій підставі змінити статус фізичної особи де-юре. Наприклад, в цивільному процесі можуть бути встановлені факти, що свідчать про невизначеність об'єму дієздатності, що об'єктивно впливає на можливість особи реалізовувати своїми діями належні йому суб'єктивні права і обов'язки. Такі факти вимагають юридичної кваліфікації, яка може бути дана тільки в певній цивільній процесуальній формі з дотриманням всіх принципів судочинства.

До справ про зміну правового статусу фізичної особи відносяться справи про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності; про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності, визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошенні померлим; усиновленні; про надання права на шлюб.

На відміну від справ про зміну статусу фізичної особи, у справах про встановлення юридичних фактів на підставі встановлення обставини, що мають юридичні наслідки, не робиться висновок про ступень впливу цього факту на

статус особи і про зміну такого. Встановлення факту як констатація (офіційне підтвердження) і є метою судової юрисдикції в даній категорії справ. Прохання про встановлення юридичного факту слід відрізняти від вимоги (позову) про визнання. При розгляді позову про визнання (наприклад, позову про визнання батьківства) суд вирішує спір про право (робить висновок про наявність чи відсутність правовідношення, яке засновано на родинних стосунках). В даному випадку факт спорідненості буде встановлюватися як елемент правової кваліфікації правовідношення (як підстава позовних вимог). У справах окремого провадження в даній категорії справ спору про право немає (він в принципі неможливий через відсутність правовідношення, сторони у правовідношенні), а необхідність судової лігімізації за допомогою констатації факту (наприклад, факту батьківства) викликана відсутністю можливості підтвердити даний факт в установленому законом порядку.

Дрогозюк Крістіна Борисівна,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ОРИГІНАЛУ І КОПІЇ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКАЗИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Судова практика останніх років свідчить про зростання кількості цивільних справ, за якими спір виник з приводу електронних доказів. У такій категорії справ суди змушені долучати до матеріалів справи і досліджувати в судовому засіданні оригінали та копії таких доказів. З огляду на це, виникає багато питань при використанні електронних доказів в цивільному судочинстві.

Закон України № 2147-VIII від 03 жовтня 2017 р. вніс значні зміни до Цивільного процесуального кодексу України, зокрема, до сфери застосування електронних доказів у цивільному судочинстві. А саме, у ЦПК України у ч. 1 ст. 100 було вперше визначено, що електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають